Äldre och läkemedel

SPF Grindslanten 20260202

Cecilia Salmi
Apotek Hjärtat
Sollentuna
Centrum

Varför är läkemedel hos äldre en viktig fråga?

Vilka räknas som äldre?

Vanliga läkemedelsbiverkningar

- Yrsel, risk att falla, blodtrycksfall
- Sämre aptit
- Förstoppning
- Inkontinens
- Förvirring
- Allmän trötthet

Hur förändras kroppen?

- Man får mindre vätska och mer fett i vävnaderna
- Njurarnas funktion minskar
- Muskelmassan minskar
- Det är svårare att hålla blodtrycket
- Benskörhet

Levern

- Mindre levervolym
- Sämre blodflöde
- Långsammare nedbrytning av läkemedel

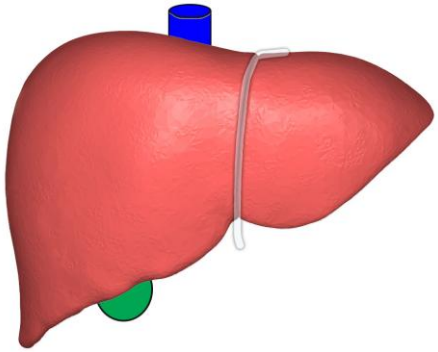

Njurarna

- Njurfunktionen minskar med åldern, en 80-åring har hälften av sin njurfunktion kvar
- Vattenlösliga läkemedel ansamlas
- Risk för överdosering

Hjärnan

- Ökad känslighet för psykofarmaka
- Risk för trötthet, förvirring och fall
- Antikolinerga läkemedel är särskilt riskabla

Blodtryck och fall

- Varannan över 80 år drabbas av minst en fallolycka per år.
- Sämre blodtrycksreglering
- Yrsel vid uppresning
- Muskelstyrka
- Balans

Riskläkemedel hos äldre

- Långverkande bensodiazepiner (stesolid, diazepam)
- Antikolinerga läkemedel, Saroten
- Tramadol
- Propavan, Atarax, Alimemazin, Lergigan, Postafen
- Vesicare, Toviaz, Detrusitol
- Anafranil

Magsäck

- Vissa kombinationer av läkemedel är olämpliga: blodförtunnande och antiinflammatoriska läkemedel
- Blodförtunnande och antidepressiva
- Alvedon/paracetamol är relativt riskfritt annars kan man behöva kombinera med omeprazol

Andning

- Många äldre har KOL
- Vissa inhalationspreparat kan vara svåra att andas in
- Ibland finns de som aerosoler och kan andas in via optichamber och få bättre effekt

Mag-tarmkanalen

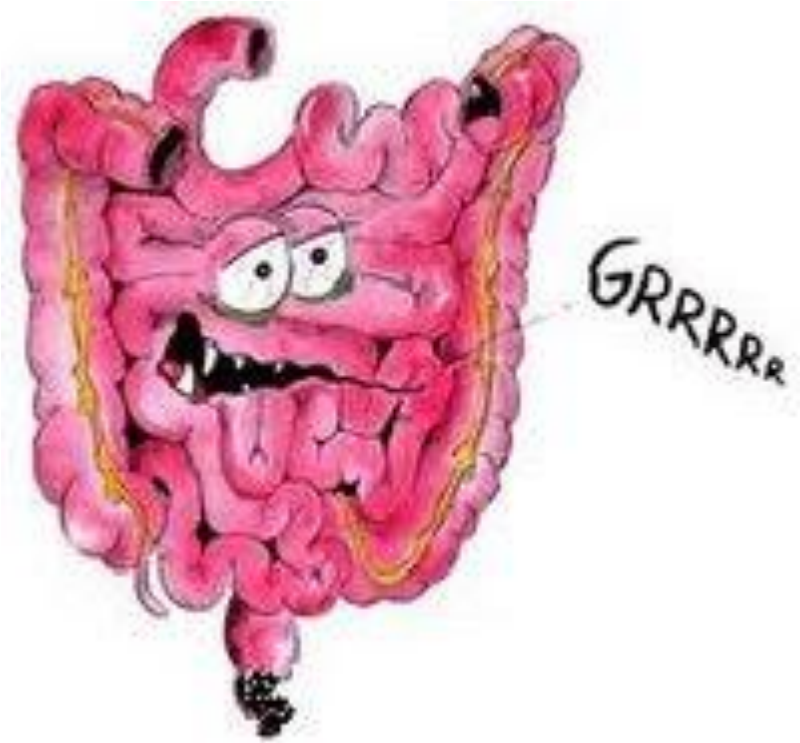

- Vissa läkemedel ger förstoppning
- Kombinera aldrig morfinpreparat med visiblin eller inolaxol
- Diabetesläkemedel kan ge diarré, orolig mage men kroppen brukar vänja sig

Urinblåsa

- För kvinnor: lokal östrogen kan minska risk för urinvägsinfektion
- För män: läkemedel som krymper en förstorad prostata kan göra det lättare att kissa
- Läkemedel mot urinträngningar kan ge torrhet i munnen, ögonen och andra slemhinnor

Varför pratar vi om läkemedel?

- Äldre använder fler läkemedel än tidigare
- Vanligt med 7–12 läkemedel samtidigt
- Risk för biverkningar och sjukhusinläggningar

Vad gör vi på apoteket?

- Tar hand om läkemedlen
- Rätt patient
- Rätt läkemedel
- Rätt indikation
- Rätt dos
- Att patienten kan ta sin medicin på rätt sätt

I allmänhet fungerar allt bra!

- Ändra ingen medicinering själv utan att prata med din doktor!

Varför blir det många läkemedel?

- Flera sjukdomar
- Flera förskrivare
- Biverkningar misstolkas som nya symtom

Återigen:

- Ändra ingen medicinering själv utan att prata med din doktor!

Begär läkemedelsgenomgång!

- För alla över 75 år med minst 5 läkemedel
- Läkemedelslista från läkaren
- Se till att indikationen, varför du tar läkemedlet, står på etiketten
- Mina recept-lista från apoteket
- Dosett, kan du öppna förpackningen?
- Dosrulle?
- Rätt inhalator

Göra själv

- Sömnrutiner
- Kost och motion

Sammanfattning

- När kroppen förändras kan man bli känsligare för vissa läkemedel
- Om du har många läkemedel: begär läkemedelsgenomgång
- Se till att du förstår varför du tar varje läkemedel
- Skriv ner innan läkarbesöket om du har funderingar, det är lätt att glömma ta upp allt
- Ställ frågor på apoteket, vi kan slussa vidare

Stort tack!